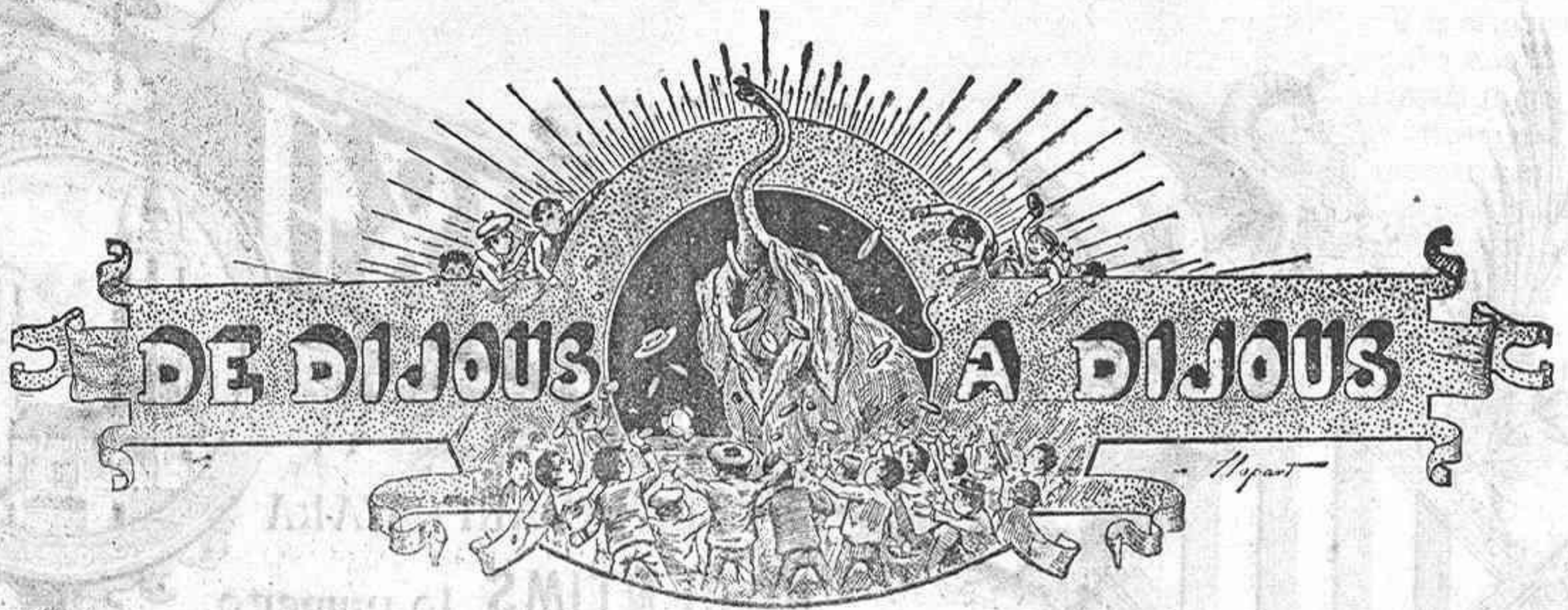

Amanda Campobasso

No per falta d' assumpto, sí per no haver de parlar de guerres y pestes; per no haver de re-treure lo del Teatro Catalá, al qual se li ha declarat guerra sens' quartel (segóns sembla); y per no haver de fer relluhir éxits madrilenys en el *género chico* (qu' es una peste com un' altra), vaig á trasplantar á nostre idioma una traducció de «La Conciencia» de Víctor Hugo, que bé pot aplicarse al remordiment que haurian de tenir tots quants, sense conciencia, han estat la causa d' haver arribat nostre país á n' aquest extrém actual de cosas, extrém tan esgarriós pe 'l Comers, com per las Arts, com per la Literatura. Diu aixís:

«Cain, ab los cabells erissats, fugint de per tot, seguit de sa muller y dels seus fills vestits ab pells de bestiasl arribá un jorn cap al tart al peu d' una montanya. Sa familia li digué:—Ajeyémnos; reposém y dormim.— Empró, Cain, despert tota la nit, alsá 'ls ulls al cel y en miij de las tenebras vejé un ull molt gros que fixament se 'l mirava...—¡Estich massa aprop!—murmurava esgarriat. Y despertant als seus fills y dona empen-gué de nou la marxa fugitiva per aquestos mons de Deu. Caminava defallit, tremolant de pó al notar lo mes petit soroll, mirant sempre endarrera. sens' deturarse may...

Arriváren á la platja del mar, en lo país ahont mes tart s' hi establí Asur.—Parém aquí (digué Cain) ¡aquet lloch es segú, porque hem arribat als confins del mon... Mes, al seure vejé allá dalt en lo fons del Cel negre lo mateix ull que se 'l contemplava. Quedá anonadat y s' apoderá d' ell un desvari...—¡Amaguéumel!—cridava. Y 'ls fills miravan compassius á son vell pare que tremolava com la fulla en l' arbre.

Cain digué á Jabel, pare dels que habitan lo desert entre tendas de pell:—Extén, de cara á n' aquesta banda, la tela de la teva tenda.—Y la tela sigué extesa; y quan estigué ben assegurada ab pesos de plom, sa neta Tsilla; ab veu dolçíssimament tendra li preguntá:—Qu' encare 'l veyeu, avi?—¡Encare, encare 'l veig 'l malehit ull! ¡Allí, allí!...—respongué Cain desesperat.

Jubal, pare dels que van de poble á poble tocant lo flaviol y 'l tamborí, exclamá:—Jo faré que l' ull no 's vegi.—Y construhí un mur de bronze y darrera s' hi arraserá Cain, qui horrorizat, seguí cridant com boig rematat: Ara 'm mira mes que may...—

Los fills de Cain resolgueren edificar un cercat de torres altíssimas y formidables y al miij del tancat aqueix,

una ciutat, al sol objecte de que ningú pogués assaltar-la, ni res pogués traspasar sas murallas. La ciutat resultá maravellosa, construhida per Tubalcain, pare dels ferrers. Mentres aquet la edificava, los seus germáns cassavan com á feras als fills d' Enos y als de Seth; á n' als que arreplegavan 'ls hi treyan los ulls; de nit sat-jetejavan á las estrellas; lo morter suplí á la tela de las parets; las pedras estavan ajuntadas ab llassos de ferro; semblava una ciutat infernal. La sombra de las torres que semblava desafiesin al Cel, extenia la foscor pe 'ls camps vehins; los murs tenian l' espessor de las montanyas; y demunt de la porta principal d' entrada á la infernal ciutat s' hi grabaren en lletras extranyas aqueixas paraulas: NI DEU PASSA.

Quan varen estar llestas las construccions cyclópeas, fou trasladat lo vell é infelís Cain á una de las mansions mes resguardadas d' aquellas torres gegantinas: allí dintre s' estava ajupit y aterrat.—¡Encare 'l veyeu, pobret avi?—li torná á dir sa neta Tsilla.—¡Sí, sí encare!—ab prou feynas li pogué contestar.—Vull viure sota terra; que m' enterrin viu; aixís ningú 'm veurá, ni jo veuré ré...—seguía dihent ab veu tremolosa qu' esgarriava.

Y baixá tot sol á sota de las voltas dels fonaments. Ja allí dins, com tancat en un sepulcre, maná que tapesin 'l forat d' entrada á n' aquell lóbrech soterrani. Mes al trobarse sol, rodejat de tenebras, alsá 'ls ulls... y se li glassá la sanch Aquell ull també era allí dintre y continuava mirantlo fit á fit...»

*
*
*

Donchs, aqueix *conciencut* poema exemplar del gran Víctor Hugo, té pe 'l prompte aplicació immediata als Cains de la Patria nostra, assessinada pe 'ls desacerts y per l' ambició sens' límits d' ells mateixos... Ab la sola diferencia que, si 'l Cain de la Biblia no visqué ab sossego, després de comés 'l crim, per haverlo perseguit incessantment l' ull de la conciencia, los nostres Cains de la Patria viuhén d' allò mes trempats y menjan y dormen d' allò mes á gust, porque de conciencia no 'n tenen, ni n' han tingut may. Si algun ull ha de ferlos viure neguitosos á n' als Cains d' ara, tot lo mes que siga algun *ull de poll*.

En Política hi ha cada Cain... sino que també tenen la conciencia cega ó bórnia; entre 'l Comers mal nomenat *de bona fe*, 'ls Cains s' amagan á dotzenas darrera d' estivas de sachs ó de murallas de caixas, pero sa

conciencia té una vena als ulls feta de tiras de bitllets del Banch y juga á fet ab 'l negoci qu' es 'l seu roman-so; y tant las Arts, com la Literatura [quins Cains crian! La Literatura, en particular, es una *cainada* horrosa; literariament se cometen fraticidis qu' espantan y quedan impunes. Com que raras vegadas s' aprecia conciençudament lo valor literari d' una obra sense mediarhi *convenis comercials* .. d' aquí que la concien-cia tampoch hi té res que veure ab lo fraternal (?) sis-tema d' assassinar obras per part de certs autors en complicitat ab certs editors y empressaris.

En resumidas *cuentas*: Avuy, la conciencia dels Cains que 'ns rodejan no mira res, perque no hi veu de cap ull.

*
* *

Nota bene.—L' últim Manifest del ex-rey d' Hun-gria si qu' es fet á conciencia...

A conciencia dels que no 'n tenen ¡ey!

Y á ciencia y paciencia de la Conciencia d' Espa-nya ¡oy?

PEPET DEL CARRIL.

Los meses del any

PISCIS

FEBRER, lo mes del goig y del bulluci,
dominant la gatzara;
retratada en los rostres la lascivia
se veu per totas bandas ..
Y com si aixó causés vergonya als homes,
la cara tots se tapan.
Es lo mes del plaher y de la ditxa...
¡per' xó es mes curt que 'ls altres!
Mes un adagi diu, ab molta sorna,
que totas las disbauixas
que 's fan pe 'l Carnaval, després ressurtn
al fer la castanyada.

UN A. VENDRELLENCH.

LA PESTE BUBÓNICA

L' espantador fantasma
d' un nou, terrible, assot
tenim en perspectiva
de próxima invasió...
¡Aixó sols 'ns faltava
als pobres espanyols,
perque acabés 'ls quartos
nostra infelís nació!
Sens crèdit, ni metálich,—
regnant la fam per tot —
un «Mónstruo» al *candelero*,
portant la direcció
ab la mes mala sombra
que may s' ha vist al mon...
Als *quites* un Sagasta
¡solemne carrinçó!
Pe 'ls pobles, *Pantorrillas*,
Cacichs per las regións,
autoritats ineptas,
empleats disbauixadors,
tenders que *fan la grilla*,
desanimats *burols*,
y á mes las dugas guerras
que com un pou sens fons
s' engolen jovenalla
prestigis y tresors...
Per march d' aquet trist *quadro*
tenim suspesa al coll
la espasa de Damocles
d' un poble poderós...
y la cobdicia sórdida
d' aquets moderns *Shilocks*
que 'l pá y la carn apujan
ab tanta abnegació...
¡que 'ns tornan ab... *tubérculs*,
lo que 'ls paguem ab orl-
Per si algún toch faltava
á un quadro tan pahorós,
aquí 'l tenim ¡La Pestel...

¡La Peste dels bubóns!
que truca á nostras portas,
duhent la dalla al coll,
disposta á fe un *baldeo*
de consi-deració!

¡Que vinga enhoramala
si ha de venir, l' assot!...
qu' aquí en quant á *paciencia*
tractém de tu al sant Job
y no 'ns farà 'l tal cástich
tirá 'l barret al foch,
perque de *foch* .. no 'n queda
y... no tenim tarot.
No mes lo que caldría
es qu' al portá 'ls *bubóns*,
tingués un xich de trassa
y un xich de discreció
A Espanya hi ha dos pobles,
sent una la nació ..
Hi ha 'l poble que treballa
y es bó y sufert; compost
de gent honrada y digna
¡la que rosega l' ós!
Hi ha 'l poble ó bé caterva
de viils explotadors,
qu' á la salut dels altres
's menjan 'ls talls bons...
Pe 'ls uns la vida es pena;
pe 'ls altres viure es goig ..
'ls uns pagan y callan;
'ls altres tenen *don*.
Pe 'ls uns l' art y la industria
son dos ingrats ermots...
pe 'ls altres la política
es abundosa font
d' ahont rajan las cinquenas
la ditxa y 'ls honors.
A un camp hi ha las *conciencias*
honradas; tots 'ls bons

que 'l pá del día guanyan
ab la suor del front.
De l' altre, hi ha la colla
d' empleats malversadors,
polítichs sens conciencia
¡gamma de l' ambició!
desde 'ls cacichs hipócritas
fins al que 's fa 'l que pot
venent *tissis* á .. lliuras
ó mesurant sigróns!...
¡Que vingui, donchs, quan vulgui
aquet flagell pahorós,
mes si vol fer las cosas
com es lley y rahó
que trihi entre 'ls dos pobles
y 's cebi en un tan sols...
Si vol als bons ¡corrientel
¡no hi fém oposició!
pe 'ls dignes será un bálsem
la mort, y un gran consol
pensar que en eixa terra
sols quedan llops... ab llops
Y en las fronteras totas
que 's posi la inscripció:
—Espanya, no es Espanya
¡Es un presiri sol!—
Mes si de cas la peste
cumplint sa obligació,
tallés la part danyada
d' aquest cos que 's corromp,
Espanya fora 'l poble
lo mes felís de tots
y de no ser un somni,
casi fora qüestió
d' anar á rebre ab músicas
la peste dels *bubóns* ..
¡igual que 's reb á un héroe
ó á un gran llibertador!

M. RIUSEC.

LA PUJA DELS QUEVIURES

—¿Cinch céntims mes? ¡Ay grandissims!
—¡Vagi ab compte *Leyonor*,
que per menys de *cinch santissims*
soch capás de fe una mort!

—Vaya un modo de robá! ..
¡Deu meu y que 'n tenen poca!
Desd' avuy no compro pá...
¡Desd' ara menjarém coca!

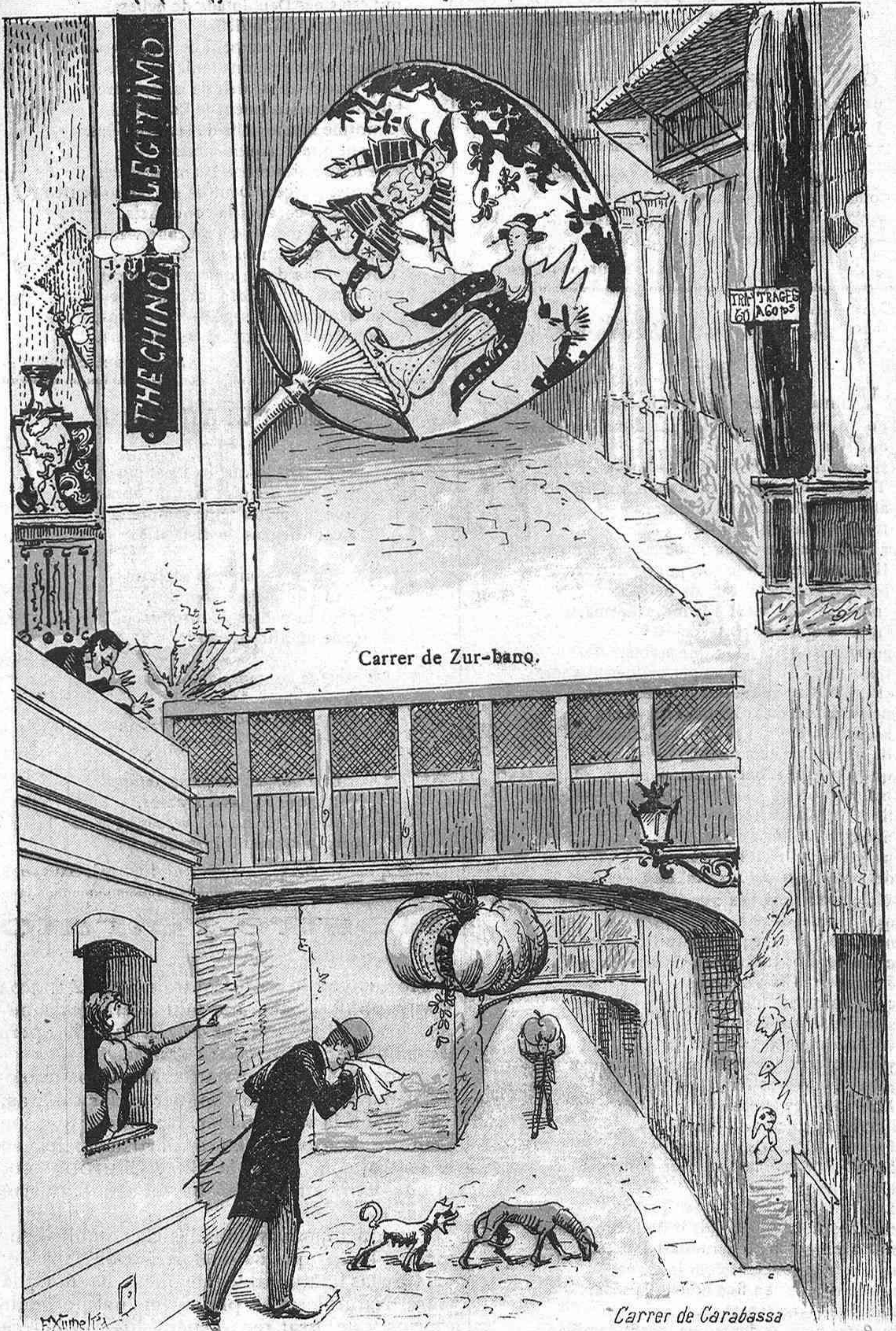

Y que son cinch céntims
mes..... ¡Una porquería!.....
Be haig de pararli pis á la
dallonsas y be haig d' anar
á las perdius, ab un pa-
rell de cents duros... ¡M
sembla qu'es justa la puja!

—Ca, no 'l vull tan car... Ves, tornal.
¡Menjarém pá de *pessich*!
—(Prou que 'n menjo cada día
ab 'l senyoret *Enrich*).

GARRERS NOTABLES DE BARCELONA

Carrer de Zur-bano.

Carrer de Carabassa

CAPRITXO

¿M' estimas? ab neguit te preguntava
ubriacantme febrós ab ton encís,
y me deyas ab veu amorósida:
--¿No ho diuhen cada punt los meus suspirs?

Han passat ja molts anys; encare á voltas
lo mateix te pregunto d' amor plé,
y 'm contestas ab sorna y sonrientne:
--¿Encare no ho coneixes, inocentí?

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

Hi ha un obstacle

VEHINA, per favor, jo t' ho demano:
no 'm torbis, no, la pau, ma ditxa inmensal
que sols tu 'n tens la culpa,
si no visch ab sossego á casa meva.
Tots los días te veig pe 'l meu martiri
abocada mitj cos á la finestra,
fixant tos ulls hermosos
ab dissimulo als meus; que mon cor cremas...
Hermosa ets com lo sol, pura y divina,
bonica, angelical, font de bellesa;
tu matas lentament á la meva ánima;
tu ets la qui no 'm deixa
gosar d' aquesta vida miserable,
quan surts ab intenció per poguerm' veure.
¡Per Deu! de genollóns t' ho repeixo:
no vulguis acabar ab ma existencia,
abstinte tant com pugas, dona hermosa,
de sortir com sols fer á la finestra,
que al veure t' hermosura d' aprop, sento,
batent mon pit que 'l cor foll se 'm subleva.
Si es qu' abriga ton cor una esperansa
per esser un jorn meva,
pe 'l bé que 't vull, hermosa,
del pensament allunya tal idea.
Un obstacle existeix que fá impossible
que jo puga esser teva;
obstacle qu' es segur que tu l' ignoras,
causa de mos tormentos y de mas penas.
Perque te 'n fassis cárrech
qu' existeix un obstacle que 'ns aterra,
será precis qu' escoltis
las justas queixas meas;
y veurás com no puch, encar que vulga,
jamay ma esposa ferte.
Ahir mentres tenias
lo mitj cos inclinat á la finestra,
á través dels claríssims cortinatjes
del balcó, desde hont te veig de frente,
sens poguer evitarho,
de punta mos cabells igual que cerdas
contemplante aquets ulls brillants que matan,
aquet nas tan bufó, aquesta boqueta,
aquets llabis encesos com la grana,
aquets cabells tan fins igual que seda,
aquestas mans tan xicas,
aquestas blancas dents que marfil semblan
y altrás moltas mes gracias,

qu' estás per Deu dotada de bellesa;
vas ferme entrá 'n deliri
y al mon completament de vista perdre.
Ressechs fente petóns tenia 'ls llabis,
puig fentlos al palmell de ma má dreta
bufant molt süaument te 'ls dirigía,
sortintme fins los ulls de las parpellas.
En tant que d' aquet modo
y en ferte altres monadas me distreya,
de sopte: ¡valgam Deu! de un modo brusco,
sense dictar cordura la conciencia;
ab un bastó mes llarch de cana y mitja,
tirantse á sobre meu com una fera.
aparesqué ma dona, qu' es l' *obstacle*,
puig á mes d' impedir que sigas meva,
si 'm descuydo un segón á tocar pipa,
m' enorra á bastonadas las costellas.

ANTÓN DEL SINGLOT.

Martingalas

Es tant lo que jo t' estimo
y 'l foch d' amor tant m' abraça,
que 't voldría tenir sempre...
á cent lleguas de distancia.

Tu n' ets una; jo soch un
y tu y jo plegats som dos;
pero tu pensas de un modo,
y de un altre modo jo.

¡Que contenta deu estar
la teva mare Angeleta!
que tenint lo cel tan lluny...
te un angel á casa seva.

L' amor, es un passa-temps
y 'l temps fa passá l' amor.
Aixó, potser no son versos,
pero se hi veu l' intenció.

LLUIS G. SALVADOR.

Nostre retrato

Ho es avuy lo de la contralt SRA. AMANDA CAMPODÓNICO, que ab tant acert desempeña lo difícil personatge de *Dahlia* en la ópera de Saint-Saëns *Sansone é Dahlia*.

Si los mes exigents han trobat á nostra biografiada, *peros* ab que poguer saciar sas iras, en honor á la vritat debém manifestar que son petits *lunars*, propis en tota artista novicia en lo teatro, com ho es la SRA. CAMPODÓNICO, ja que en nostre Liceo ha fet son baptisme teatral.

Per aquet motiu y donadas las notables condicions líricas que ha demostrat possehir además de las inmillorables de que l' ha dotat la mare Naturalesa, li preveyém un porvenir gloriós y de grat recort pera los verdaders *dilettantis*.

LO MEU AMICH PACO

ROSALIA—vaig dirli á la meva senyora—
¿que pensaries de mí, si 't deya que tota
aquesta nit tinch de passarla fora de
casa?

—Rara es la pregunta.

—¡Oh! si, ja ho veig; molt rara. Pero devegadas...

—Continua.

—Devegadas un home que conserva amistats an-
tiguas, contreu compromisos ineludibles...

—¿Contreu compromisos ineludibles? ¡No t' en-
tENCH!

—¡Vull dir, que un amich á qui s' estima de ve-
ras, pot caure malalt y pendre la seva malaltia pro-
porcions alarmants, y en aquet cas es precís, que
'ls que 's tenen per bons companys no abandonin
al pacient. Es un deber de humanitat, quan no de
companyerisme. ¿No 't sembla, Rosalía?

—Jo crech, Ernest, qu' es un' obra de misericor-
dia; pero, á dirte vritat, no acabo de comprendre
que 't proposas.

—Be prou que m' ho pensava que las mevas pa-
raulas te causarian extranyesa, y al final, disgust;
pero tu ets enrahonada, Rosalía, y 'ts farás cárrech.

—Se quins son los meus debers d' esposa...

—¿Sospitas de mi; del millor dels marits que
cumplir saben los seus juraments sagrats; los
marits que ..

—No t' ho nego; pero ¿podré saber que 't pro-
posas?

—A n' aixó vaig, reyna meva. ¿Tu no coneixes al
meu amich Paco, oy?

—No, no 'l conech...

—(Jo tampoch!) Be, no importa que tu no 'l co-
neguis, jo 'l conech de criatura .. Es un amich mo-
delo, un angel un...

—Tot aixó ja m' ho pensava. Pero ¿qué li passa
al teu amich?

—¡Es un cas inaudit! Qnan hi penso me venen
ganas de plorar...

—Bueno ¿qué li passa?

—¡N' hi passa una com un cove! Figurat un jove
qu' estava roig y sá com un perdigot, quan de la
noche á la mañana comensa á perdre 'ls colors.

—¿Se dedicava á la pintura?

—Ja veurás. Comensa á perdre 'ls colors, á perdre
las carns, á perdre 'l bon humor... res; qu' es un
jove perdut... (com que no l' ha trobat may ningú.)

—Pero ¿quin mal sofreix aquet pobre jove!

—Aquet jove es, mal comparat, una *Dama de las
Camelias* ab pantalons. Volia casarse ab una noya
rica y com qu' ell es un pela-canyas, los pares d'
ella van desenganyarlo. ¡Y ja hi som! s' ha apode-
rat del meu amich una tisis galopant. ¿Com, galo-
pant? Una tisis que va tan depressa, que ni 'l carril,
que li anés darrera, podría atraparla.

—Es un cas sensible, pero no inaudit com has dit
avants.

—Lo mateix afecte m' ha portat á la exageració,
ja ho veig. ¡Pobre Paco! ¿Sabs qué va demanarme
ahir vespre? Que anés á ferli companyia aquesta nit,
la última, potser de la seva vida!

—¡Me posas trista!

—¡Rosalía, no n' hi duptat may dels teus bons
sentiments!

—Ves á cumplir ab aquet pobre amich...

—Ja 'm sab greu deixarte tota una nit, soleta,
abandonada...

—Tot pot arreglarse. Aniré á passarla á casa 'ls
meus tios...

—¡Just! ¡Just! ¡No 'n parlém més!

Y aixís vam arreglarho; després d' haver sopat
vaig acompanyar á la Rosalía á casa 'ls seu parents
y jo vaig dirigirme á casa 'l meu amich Manel, que
m' esperava per anar al ball del Liceo, y que va
ferse un tip de riure al enterarse de la terrible en-
fermetat del meu amich Paco, á qui no tinch l'
honor de coneixe.

Un cop al ball, va semblarme que m' havia tret
deu anys de sobre. Aquellas alegres mascaretas,
van portarme á la memoria las interessants aventu-
ras qu' havia corregut en lo mateix colisseu, quan
tot just m' apuntava 'l bigoti.

Mentres ab lo meu amich Manel nos miravam in-
decisos, sense saber á quina máscara escómetre, una
«Africana» de formas esculpturals y un bellugadís
«Monaguillo» van venir á esbroncarnos.

—Mal casat—va dirme l' *Africana*—¿ahont has
deixat la teva *cosielleta*?

—¡Qué jo soch casat? ¡No 'm fassis riure! ¿En
que m' ho has conegut?

—En aquet tipo d' aburrit que fás, que sembla
que 't deguin y no 't paguin.

—Donchs, t' equívocas, mascareta; si faig cara de
prunas agres, es perque 'l meu amich Paco—á qui
tu no coneixes ni jo tampoch—se troba en l'agonia.

A n' aquí en Manel y jo 'ns posarem á riure es-
candalosament.

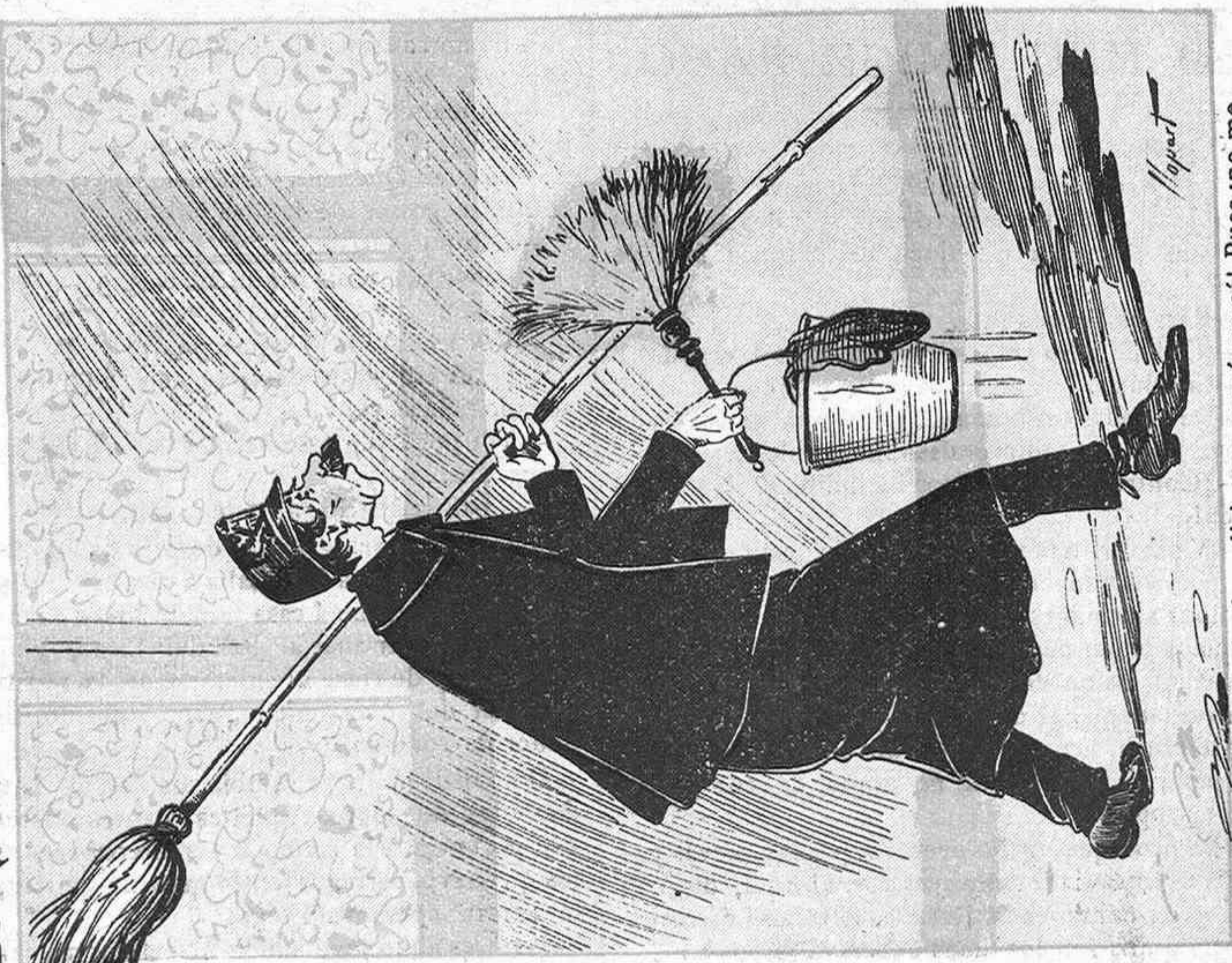
—¡Pobre Paco!—va exclamar allavoras l' *Africa-
na*—¡Valia la pena de que no 't moguessis de la
seva capsalera!

—Es que hi vingut pera dirte, que t' ha nombrat
la seva hereva. Per lo tant, si vols ballar ab mi
aquesta americana, podrás enterarte dels deutes
que 'l pobre xicot te deixa.

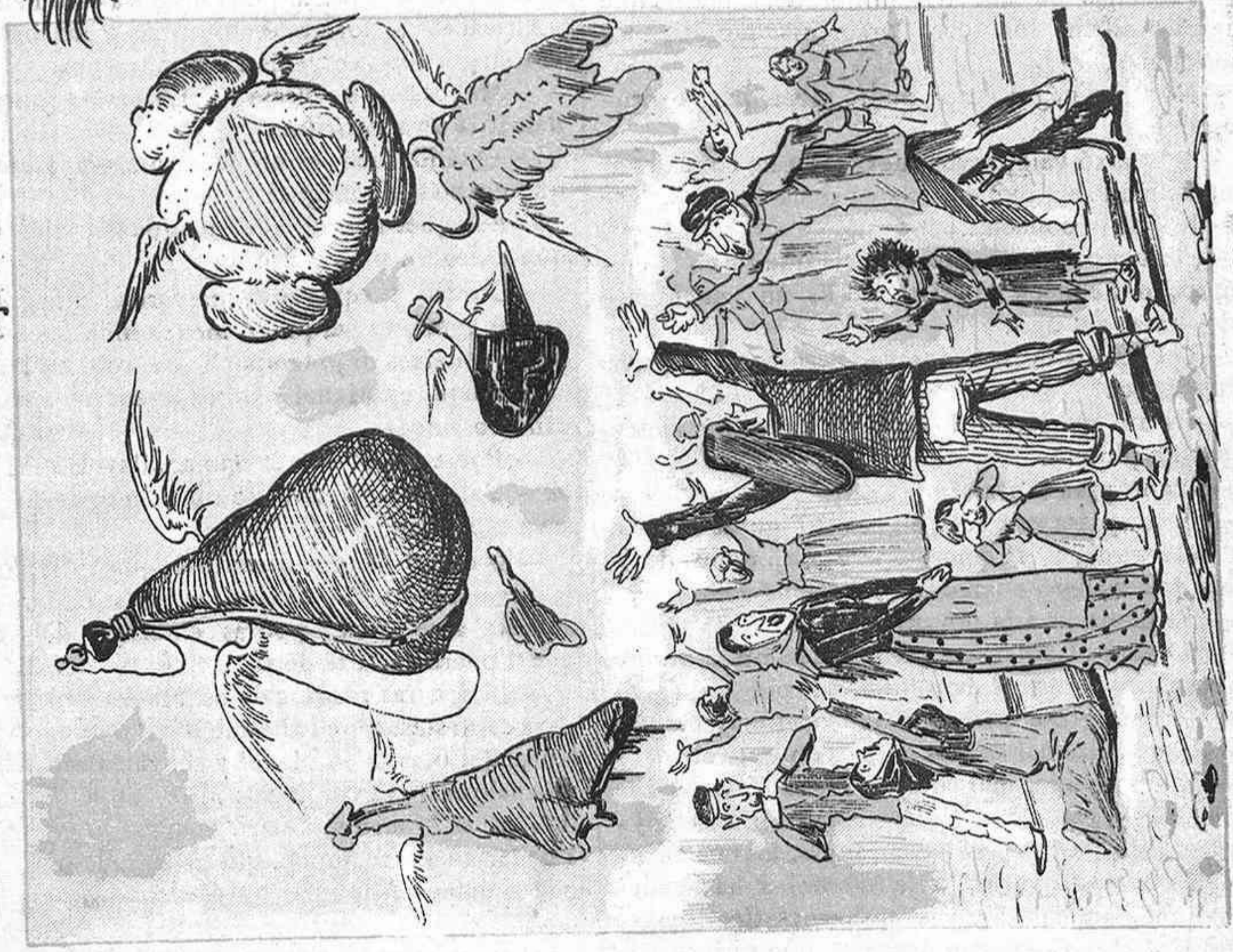
—¡Li donarás recados de part meva á n' en Paco!
—va contestarme en tó de mofa l' *Africana*.—Y aga-
fantse del bras d' en Manel y senyalantme á la seva
companyera, va continuar: Mira, ab lo «Monagui-
llo» qu' es lo meu secretari, mentres jo m' en vaig
á ballar ab lo teu amich, que m' agrada mes que tú
podeu comensá apuntar los estrenya-caps de la he-
rencia.

Al sentir una *sortida* tan inesperada y al veure
que la preciosa máscara y 'l meu amich se barreja-

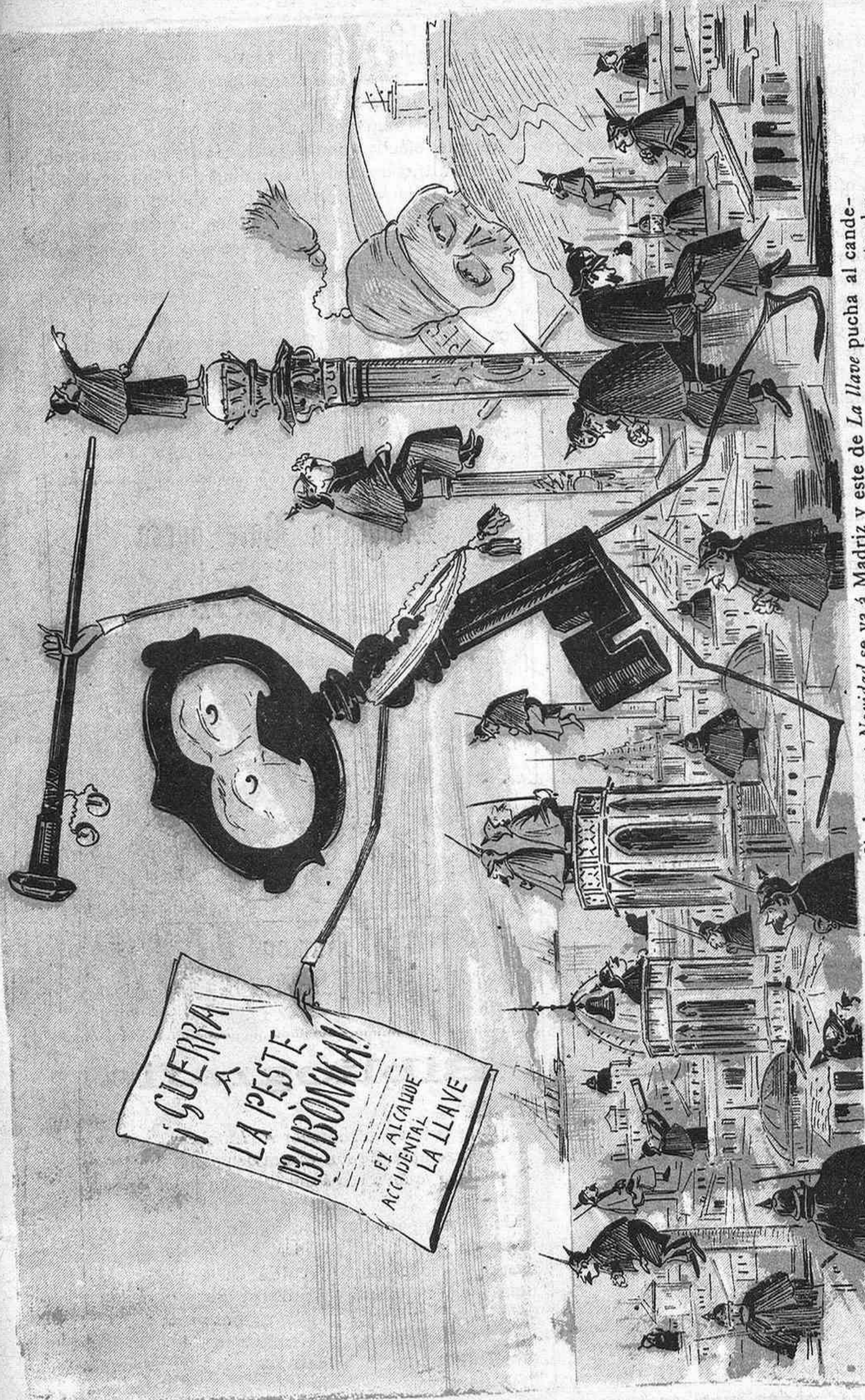
LA TOMASA ESQUELLA BARCELONINA

—¡Cualquiera diria que voy á pescál Pues ¡no me manan ahora que vaya á netechar las bambolinas y que haga un buen dissapte del Teatro Principal, para que los del Achuntament puedan poner *La Su-ripania* y el *Castillo de los tres dragóns* ¡Recoles con estos recibidors!

Puja 'l víl la carn s' enfila, puja l' oli... ¡amunt lo pà! Si aixó dura, la gent pobre ¿ab que s' alimentará?

Ja m' ho deya en Gutierrez: «Si el senyor *Navidad* se va á Madriz y este de *La llave* pucha al candellero, los pobres guardias estamos perduts.» ¡Y tenia rahó! Parlarse d' aqueixa peste d' *indiana* y estendre rápidament tot un cordó de municipals pe 'ls terrats y xamaneyas de Barcelona, enfilant centinellas fins á la punta dels para-llamps, va ser íres! ¿qüestió de quatre crits. Y ara, senyora Peste, ¡o qu' es aquí ¡no hi entrarà! Ja veu que tenim un alcalde qu' es capás de tancarli'hi totas las portas... ¡no mes que ab l' apellido!

van movent gatzara, ab las bulliciosas parellas entregadas á las delicias de l' americana, vaig envejar la sórt de certs homes y vaig recordarme de la pillada que havia fet á la Rosalía.

¡Pobreta!—'m deya jo—,Pera que jo quedés com un home, ha fet lo sacrifici d' anar á dormir fora de casa, en un llit que per tou que siga, com que no 'l té acostumat, li semblará detestable! Y jo, mentrestant aquí, faltant als meus debers, com un marit calavera, pera rebre 'l *pebrot* qu' acaban de donarme.

Lo «Monaguillo» que á la qüenta tenia mes ganas de ballar, que de pendre nota de la roba blanca d' en Paco, va treurem del meu ensopiment, arrastrantme cap al lloch de mes bullici, y 'ns posarem á ballar una americana, que ni á hermillas arrivava, porque mentres lo «Monaguillo» *tirava per Sant Pau*, jo, qu' ab la vista anava buscant á la encantadora *Africana*, *tirava per Sant Pere*.

Quan va haver terminat aquella horrib'e americana, després d' haver acompanyat jo á la meva parella al palco que va indicarme, va acostarsem en Manel y va dirme brincant d' alegria:

—¡Noy, me sembra qu' hi fet sórt! ¡M' ha donat esperansas!

—Aviat t' alarmas tu. . no pot dirse blat...

—,Fuig home! Si hasta m' ha dit que 'l seu home es un ximple.

—¡Es casada?.. ¡Lo meu ideal! Ja veurás, Manel, jo hi tinch mes práctica que tu en aquet rengló. . traspàsamela.

—¡No vull traspassarte res! Ja hi convidat á n' aquell dominó negre del palco, que deu ser la seva mare, á sopar després, y m' ha contestat que *bueno*. Si vols sopar ab nosaltres vina .. mentres paguis la meitat del gasto, no hi veig cap inconvenient.

Per tot vaig passar, ab la esperansa de que d' aquell festí de Baltasar qu' anava á celebrarse, m' en deixarian arreplegar alguna qu' altra engruna.

Ja en lo restaurant, las dos mascaretas y 'l dominó que las acompanyava, dedicaren totas las sevas atencions y posturas al diable d' en Manel, que no hi veyá d' alegria. Jo semblava un zero á la esquerra.

¡Oh! y lo mes salat era, que quan jo anava á servirme ja trobava las platas escuradas. Res, ni las engrunas podía arreplegar, com si m' haguessin cridat per' demostrarme que tenian fam canina.

Vaig patir molt. No mes una cosa va ferme riure, y es, qu' un cop qu' en Manel va atrevirse á donar un pessiguet al bras de l' *Africana*, aquesta va pegarli una bofetada, que 'l mosso va venir pensant que 'l cridavam.

A l' hora de pagar, si m' hagués estat bé, m' hauría posat á corre.

Fígurinse, donchs, lo parat que quedaria, al sentir que l' *Africana* 'm deya:

—Vosté, amich d' en Paco, pagui 'l sopar y no repliqui, ja que 'l seu company Manel, per culpa de vosté ha rebut aquella escandalosa bofetada.

—¡Vagiho á contar á sa tía!—vaig exclamar jo allavoras, cansat ja de tanta burla.

—,No m' ha de contar res á mí!—va respondre 'l dominó negre. Y treyentse la careta, va probar-me que, efectivament, era la tía de la meva dona,

Las otras dos máscaras imitaren lo seu exemple, y amagat darrera del mosso, per por de que 'm tiressin los plats per la cara, 'm vaig poguer convence de que l' *Africana* era la Rosalía, y 'l *Monaguillo* sa cosina Magdalena.

¡Diuhem com van saberho que 'm descarrilava?

Perque sembra que 'l día avants, la tía d' ella m' havia vist á la Rambla, mentres jo donava diners, á un fulano d' aquells que *compran y venen seuyors y senyoras pe' el ball*, y va menjarse la partida.

¡Son tan vivas las donas!...

A. GUASCH TOMBAS.

Litografia Barcelonesa

S. Ramon, 6
BARCELONA

Bibliografia

Nostre estimat colaborador A. Llimoner nos ha remés un exemplar de son volúm de poesías titulat, *Poesía profana*, que 's ven á dos ralets en totas las llibrerías.

Conté composicions escullidíssimas qu' 's deixan llegir ab gust y donan idea de lo molt que val lo senyor Llimoner pera 'l cultiu de la poesia. ¡Llástima que la impressió y 'l prólech, no estigan, ni de molt, á la altura dels mérits de nostre co'aborador. En resúm, un llibre que 'ls amants de la bona literatura deuen comprar y llegir fent cas omís de las ratllas llargas y de sas péssimas condicions tipográficas. En altres termes; un' ostra perlera en forma de llibre.

LA PESTE BUBÓNICA

— Diuhen que la porqueria fa sortir aquest mal nou...

— Oh ja 'm rento...

— ¡No ho sabia!

— Vaya... ¡'M rento cada día que plou!

— Y ara?... ¿D' ahont surtiu Miaróns ab fatxa tan macarrónica?...

— Es noy la peste bubónica que m' ha dut aquets... bobóns!

— ¿Que li passa al teu xicot?
— Que vols que li passi Mónica li surten bultos estranys.

Deu se aixó de la carbónica!

Ara ve una nova pesta
¡com si no fos prou, aquest!

També havém sigut favorecuts ab l'envio d' un exemplar dels poemes *Abel* y *Alborada* del poeta mallorquí, qu' escriu en castellá, Sr. Antich é Yzaguirre. Hem fullejat aquet volúm y 'ns ha semblat 'l senyor Antich un versificador notable, molt amich de las innovacions en la forma, si be bastant clássich en son fondo.

Finalment han arribat á nostra Redacció dos volúms de D. Claudi Mas y Jornet titulats *Dos Mons* y *Sátiras Morals* que revelan en son autor un excelent poeta, á qui potser deslluheix algo l' afany de singularisarse y de crear escola. Voldriam qu' aquets joves de condicions, tarats de la séba del modernisme, 's convencesin de que lo qu' ells creuen que 'ls dará celebritat no 'ls portará mes qu' á un desengany, puig no han de ser compresos. L' escriptor déu avants que tot atemperarse al medi ambient de la seva generació y va molta diferencia d' una lloable novetat á una ridícula y afectada extravagancia. No sempre cau lo Sr. Mas y Jornet en la segona, pero tampoch ensopega sempre la primera.

En quan al *prologador* de las *Sátiras* Sr. Aladern, si s' ha cregut de bona fé desempenyar lo paper d' apóstol del modernisme catalá, com algú, en tó de guassa sens dupte, li ha atribuit y 's creu indispensable per donar l' *exequatur*, als que com los Srs. Llimoner y Mas y Jornet, valen mes qu' ell .. ¡que no se 'n desfassí! y un' altra volta que passi 'l rey Herodes ja li donarém la seva direcció.

¡Remerciém á tots l'envio!

LICEO

Dissapte passat se dongué lo benefici de la eminent prima donna Sra. Tetrzzini, formant part del programa la tan llorejada ópera de Mascagni *Cavalleria rusticana*, haventhi lograt la beneficiada un verdader triunfo en lo desempeñyo del difícil personatge de «Santuzza»; triunfo que 's convertí en ovació al acabar lo inspiradíssim *duo* en que demostrá esser una gran artista, sols comparable á las mes afamadas trágicas del present sigle.

Molt bé l'acompanyá la Sra. Gardetta, y los demás artistas, inclús lo mestre Campanini, estigueren solament regular.

Pera avuy está anunciat lo despido del célebre tenor Sr. Cardinali ab la ópera *Sansone é Dalila*. Las muchas simpatías que té entre nosaltres y las que ha sabut lograr ab la interpretació de *Otello* y *Sansone* (dugas óperas que casi ab seguretad no hi te rival) fá que esperém presenciar aquesta nit una ovació delirant d' entusiasme.

Pera demá lo mestre-director Sr. Campanini prepara la seva *serata d' onore* (vulgo benefici) ab un escullidíssim

programa de concert, ja que hi figura la *Suite algerienne* de Saint-Saëns, *duo* de Tristan é Isolda; preludi y mort de Isolda, cantada per la Sra. Tetrzzini; escena de *Parsifal* y la *Cabalgata de las Walkirias*, pessas totas ellas del immortal Wagner.

Per la importancia de ditas pessas, se pot comprendre lo desitj ab que es esperat dit benefici, que celebrariam se vejés coronat del mes gran éxit, pera bé del mestre, puig que ell podria lograr la vindicació de sos mérits, ja que llenguas viperinas en la present temporada han gosat disfamantlo, creyent ser falta de coneixements, lo que sols eran complacencias á Empresa y professors d' orquesta, á fi de no recargar ab ensajos.

TIVOLI

Pera dissapte anuncia lo seu benefici 'l primer tenor senyor Garcin ab la sarsuela de Caballero *Las nueve de la noche*, que dit sia de pas, agradá extraordinariament diumenge últim.

També forma part del programa, lo monólech de Guimerá *Mestre Olaguer*, que será declamat per lo senyor Navarro.

Celebrarém que á la honra del artista hi corri parella la gloria del beneficiat.

CATALUNYA

Com que las obras últimament estrenadas han sigut lo suficient pera omplenar lo teatro diariament, dit está que per tan *fausto motivo* s' hagi pogut fer campana de estrenos.

Ab tot, no *queriéndolo dormir sobre los laureles*, lo Sr. Molas 'ns prepara l' estreno de *La zingara*, mentres comensa 'ls ensajos de *El padrino del nene*, sarsuela del actor senyor Romea y que ha sigut l' éxit de la temporada en Madrit.

Vaja, 's veu que la *mascotería* ha tornat á revivre en la Empresa Molas y C."

Dels demás teatros ne passém de llarch, ja que ni ab estrenos mereixen se 'ls dongui la mes petita importancia.

UN CÓMICH RETIRAT.

Campanadas

Ab reduhida concurrencia per ser una de las nits mes dolentas del present hivern, tingué lloch lo passat dissapte la funció inaugural de *La Melpómene*, societat que com diguerem, pretén conseguir la regeneració del teatro, ajudada de la bona voluntat de tots 'ls que poden ferho.

La funció inaugural de *La Melpómene* nos afirmá en la idea de que si 'ls aymants de la escena catalana, 'ns agrupém entorn d' aquells modestos actors y volém posarhi lo coll, com vulgarment se diu, tal volta resulti molt prompte un fet, lo qu' ahir semblava una utopia.

La companyia de *La Melpómene* compta ab una dama jove y tres ó quatre actors que Deu n' hi doret, y ab aquesta base, una bona direcció escénica y bonas obras 's pot anar bastant lluny.

Lo drama *Agulla* y 'ls divertits *Tres Toms* obtingueren una execució mes que regular y en algunas escenas, inmillorable, en termes que á ser mes plé lo teatro, s' hauria format caliu de debó. Sobre tot los senyors Gisbert y Forquet, l' un per sas bellíssimas condicions que farán d' ell un excelent galán jove, y l' altre per son domini de las taulas poden ser las pedras angulars, d' un nou teatro

catalá, si lliman ab la práctica alguns petits defectes qu' oncare puga tenir son treball.

En resúm: la revelació existeix y las bonas intencions hi son. No mes falta que tots hi ajudém 'ls uns ab son talent, 'ls altres ab sos recursos y 'ls demés fenthi acte de presencia.

La funció vinenta y segurament totas las sucesivas 's celebrarán al Olimpo. Aixó prova que *La Melpómene* no 's desanima.

Lo periódich *Las Noticias* d' aquesta ciutat té un *corresponsal* á Tortosa que l' informa d' una manera tan *salada*, que fins n' hi ha per llogarhi cadiras.

Segons lo *corresponsal* de marras l' atenció pública en aquella població està concentrada en l' estreno dels tristement célebres *Toreros d' hivern* que vingueren á ser la *puntilla* del bon gust en las taulas catalanas.

Y afegeix 'l *corresponsal* que l' *Otger* tingué un éxit grandíós (*¡ya te contentarás con tres pesetas!*) y que 's posará tot seguit la tan «renombrada *Suripanta*, blanco de las iras de tanto vulgar envidioso...»

De segur qu' ab *corresponsals* aixís *Las Noticias* s' acreditarian d' alló més!

Perque son en primer lloch imparcials y perque, segonament, saben guardar l' incógnit!

¡Pela que no coneix ningú al autor de la correspondencia!...

¡Fins m' hi jugo un *plagiari* de... fusta!

Brillantíssim en extrém resultá 'l *banquete* que en la vetlla de la vigilia de la Candelera organís la llorejada Societat Euterpe de Clavé, ab motiu de fer en la mencionada fetxa, 47 anys que baix los auspícis del gran Cantor del poble catalá fou fundada aquella, la qual—com ja tot-hom sab de sobras—va ser la primera en posar en práctica la tan humanitaria com hermosíssima obra de redempció de las classes treballadoras, no solzament de nostra aymada Catalunya, sino de tota Espanya.

Si gran era l' entusiasme de qu' estavan possehits tots quants coristas forman part de la esmentada societat, pujá aquell de grau al calor de las expressivas frasses que en forma de brindis pronunciaren los senyors D. Eduard Vidal y Valenciano, D. Conrat Roure, lo mestre-director D. Joaquim Cassadó, D. Carlos Marondo, digne president de dita societat coral, etc., etc., totas ellas encaminadas á fomentar y perpetuar la moralisadora obra del immortal músich-poeta D. Joseph Anselm Clavé.

Al finalisar l' ápat, 's completá la festa cantant los dignes continuadors de la música popular, *La Invocación á Euterpe*, qual pessa executaren molt be, com ells saben ferho.

A primeras horas de la matinada doná fi dita festa, que recordarán ab gust tots los assistents á la mateixa.

Diu que ja tenim á Madrid al Marqués d' Apesteguía. No sé perquè la vinguda d' aquet fulano 'm fá pressentir una nova desgracia per' Espanya.

Y consti que no mes 'm fixe en lo nom que porta..... «Apesteguía»... ¡Es un nom que no 'm fa goig!

Aixó de *guia peste*, demostra que 'ls bubóns venen al darrera.

¡Sant March, Santa Creu,
Santa Bárbara no 'ns deixeu!

Concorregut en extrém se vejé lo primer ball que la distingida Societat *Centro Cómico Lírico*, va donar en lo Teatro de Novetats la nit del dilluns últim.

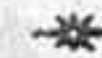
Se repartiren á las senyoretas, com á programas, unas carteretas propias pera 'ls noys de primera ensenyansa, que aixís per lo originals com per lo primor ab que foren executadas, cridaren poderosament l' atenció.

Donat lo magnífich resultat lograt, no es aventurat preveure l' éxit que en lo present Carnaval alcansará dita societat, la mes llubida, sens dupte, de totas las de Barcelona.

Nostre colaborador «Noy de Sans» qu' està servint en l' exércit de operacions de la gran Antilla, 'ns escriu desde Cortés lo 26 de Decembre, pregantnos que doném las gracias en nom dels soldats del batalló de Cantabria á que perteneix, á totas las personas que contribuïren al *Aguinaldo del soldado*, quals donatius se reberen allí felisment á temps degut y foren acullits ab l' alegría que es de suposar.

Lo que fém públich en nom d' aquells germans nostres y per satisfacció dels donadors.

L' altre dia *La Época* de Madrid tirava *piropos* al Ajuntament de Barcelona.

De bons administradors, de gelosos, d' integres tractava als nostres concejals ab un tó y una formalitat, que feu esqueixar de riure á mitj Barcelona. ¡Creguin que valia la pena de perdre la serietat!

¡Com se coneix que *La Época* 's mira 'l nostre Ajuntament á distancia, y ja se sab; la distancia es un vidre d' augment.

La llástima es que tant bons administradors, tan gelosos, tan integres no se 'ls hagin quedat als *Madrides* per llevar.

Si 'ns treuhen 'ls regidors
qu' avuy *gosa* Barcelona,
no sols 'ls darém de franch...
¡¡Posarém quartos á sobre!!

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dia 1 d' aquet mes)

Publicarém los següents treballs: *A una... infelissa*; * de J. T. y R.; *Mentidas*; *Quènto de N. de T.*; *¡Aixís es lo mon!*; *A ca 'l adroguer*; *Xarada-denuncia*; *Planys al vent*; y un trenca-closcas de cada hù dels colaboradors: F. Sallent, J. Aubert, Francesch Mas, B. Elias y un Premianés.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUISTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LITOGRAFÍA BARCELONESA

de Ramón Estany

6, Sant Ramón, 6.—BARCELONA

